

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevaajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Oznaniło. — Kaj še nam je storiti? — Agrarni program socijalne demokracije. — Zavarovanje zoper točo. — Čiščenje vina. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe za Štajersko. — Zborovanja podružnic in krajnih društev. — Tržna poročila. — Oznaniła. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Oznaniło.

Po odloku c. kr. policijskega ravnateljstva v Gradcu z dne 14. novembra 1907, št. 11.152, je potrdila c. kr. namestnija z odlokom z dne 9. novembra 1907, št. 8/2993/1, spremenitev pravil c. kr. kmetijske družbe, ki jo je sklenil 84. občni zbor družbe dne 3. aprila 1907. Nova pravila se bodo kmalu razposlala našim p. n. podružnicam.

V Gradcu, 23. novembra 1907.

Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe.

Predsednik: Glavni tajnik:
Attems L. r. Juvan L. r.

Kaj še nam je storiti?

Če opazujemo vse one naprave in uredbe, ki so se v zadnjih letih na Štajerskem izvršile za povzdigo štajerskega gospodarstva, nas obide čuvstvo zadovoljstva in priznati si moramo, da se je tukaj opravilo veliko delo, ki se vidi na vseh koncih in krajih. Danes imamo kmetijsko družbo, ki ima veliko število članov iz obeh štajerskih narodov, ki opravlja veliko društveno delo, imamo posebna društva in odseke, ki delajo na različnih posameznih poljih gospodarstva, zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, ki oskrbuje osebni kredit in posreduje pri nakupu in prodaji raznega blaga in h kateri ne spadajo samo kmetijske posojilnice in razne rajfajzovke, ampak tudi kmetijska družba s svojimi desetimi tisoči članov; sem spada tudi akcija v vinarstvu in sadjarstvu, ki jo vodi visoki deželni odbor, ustanavljanje, podpiranje in nadziranje živino- in bikorejskih zadrug; dvoje preizkuševališč za semenje služi tehniki in večje število izvrstno urejenih kmetijskih in logarskih zavodov skrbi za strokovno izobrazbo. Če opazujemo vsakega teh zavodov posebe, potem se nam kaže velikanski delokrog, na katerem deluje veliko število razumnih, strogo strokovno izobraženih močij z veliko pridnostjo in vnemo. Če se ne oziramo na plačane strokovnjake, vidimo ogromno število praktično delujočih kmetov, ki so iz ljubezni do stvari same v službi skupne koristi in ki delajo za skupne koristi, dasi jih to večkrat stane žrtve na času in denarju. Če bi začeli šteti, bi pač dobili lepo agrarno vojsko, ki dela za povzdigo štajerskega kmetijstva in gospodarstva.

Izvrstno izšolana in organizirana četa strokovnjakov se razkropi po ukazu c. kr. kmetijske družbe po nedeljah in praznikih na vse kraje po deželi, da prireja po posameznih podružnicah predavanja, tečaje in demonstracije. Leta 1906. je delalo na ta način 33 strokovnjakov, ki so priredili 11.075 prireditvev s skupno 52.000 poslušavci, kar je skoro polovica vseh štajerskih kmetov. V predavanjih, ki obsegajo celo ogromno polje gospodarstva, se je podalo toliko pouka kmetovavcem, da najdemo na polju potovalnega predavateljstva kaj enakega le v najnaprednejših deželah. Če prelistamo obširno delovno poročilo, ki ga poda osrednji odbor vsako leto, potem najdemo poleg potovalnega poučevanja še nekaj poglavij, iz katerih vidimo vpliv na različnih poljih gospodarstva. Tako izvemo, da je imela družba leta 1906. od države in dežele na razpolago 63.881 K za premije pri licenciranju bikov, za nakupovanje subvencijskih bikov in za cepljenje zoper šumeči prisad. Na 20 ogledovanjih živine se je premiralo 1628 glav s skupno svoto 35.530 K, ki so se nabrale iz državnih, deželnih, okrajnih, občinskih, podružničnih in zasebnih sredstev, 24 razstavljalcev je dobilo deželne kolajne, 158 subvencijskih bikov se je nastavilo in 6534 glav goveje živine je bilo cepljenih zoper šumeči prisad. Tukaj niso vračunjeni oni zneski, ki jih plačuje država za vzdrževanje živino- in bikorejskih zadrug, ki pa znašajo gotovo okoli 20.000 K V zvezi s pospeševanjem živinoreje stoji skrb države za zboljšanje planš; letos je dobilo 33 prosivcev 8.200 K podpore. Če pomislimo, da se mora vsaka planša dvakrat ogledati (pred in po sklepu zboljševalnega dela), da so se morale večkrat vršiti seje dotičnega odseka, potem si lahko nekako približno predstavljamo delokrog tega odseka. Da bi država zmogla to delo, bi morala imeti cele urade in trumo uradnikov, v družbi pa je par članov opravilo to delo iz ljubezni do stvari in z velikimi žrtvami, a popolnoma brezplačno.

Tudi številke, ki govore o pospeševanju reje drobnice, so velike in kažejo, da se to pospeševanje vrši v velikem obsegu. Kupilo se je več plemenjačev velike nemške žlahtne pasme in 200 mrjascev tega plemena se je iz družbinih

vzrejališč prodalo v 200 občinah za gotovo malo ceno 20 K; za to pa je bila potrebna podpora 18.000 K. Za popravo ovčjega plemena se je razdelilo s subvencijami 31 plemenskih ovnov solčavske pasme v vse gorate kraje na Štajerskem; za popravo štajerske kokoši se je s podporo 8.900 K razdelilo 1.000 plemenskih kokošij in še več jajec za valjenje na razne kraje. Za čebelorejo se je obema štajerskima čebelarskima društva, ki imata nad 3.000 članov, ki sta priredili ob času čebelarskega shoda v Ljubnem čebelarsko razstavo in ki delujeta po celi deželi z velikim številom potovalnih učiteljev, podelila državna subvencija 4.350 K.

Tudi ribarstvo se bo stem, da se je v Andritz-Ursprungu osnoval zavod za rejo rib, zelo povzdignilo. Ta zavod je jeden najznamenitejših v tej stroki, kar jih je v Avstriji.

Ravno tako pridno je dežela pospeševala sadjarstvo in vinorejo. Drevesa in trte, ki so se razdelile iz deželnih trsnic in drevesnic, dosežajo že število stotisočin; razen tega podpira družba ta podjetja s tem, da oddaja trsne in drevesne škropilnice, orodja in stroje deloma brezplačno, deloma za znižane cene. Preteklo leto se je razdalo 300 takih škropilnic v vrednosti 9.223 K. Kmetijstvo se je nadalje pospeševalo z razstavami in ogledovanji. Blagovni promet pri zvezi gospodarskih zadrug je dosegel 400.000 K, ne všteti posredovanje pri naročevanju travinega semena in semena rdeče detelje. Skupni izdatki družba same so znašali nad 245.000 K.

Sem spada tudi delovanje posebnih strokovnih društev, ki je ravno tako obširno, o katerem pa nimamo podatkov v številkah; sem spada tudi zunanje delovanje deželnih kmetijskih šol z ozirom na prirejanje posebnih tečajev za odrasčence; sem spada tudi pospeševanje kredita in obširno delovanje pri nakupu in prodaji, ki ga vrši zveza gospodarskih zadrug.

Na vseh poljih našega gospodarstva vlada živahno življenje. Čemu pa vse to naštevamo in tako povdarjamo? S tem smo hoteli potrditi, da je res skrb in trud velik, da bi naše gospodarstvo napredovalo. Nobenega dvoma ni, da smo glede tega z najkultur-

nejšimi in najmodernejšimi državami na isti višini. Tako bi si sedaj pač lahko mislili, da je naše gospodarstvo trajno zasigurano, a temu ni tako. Vse naše delovanje se ozira le na odraženega kmeta, kajti število mladih kmetov, ki se vsako leto izobrazijo v naših kmetijskih učiliščih, je v razmeri s številom štajerskih kmetij zelo malo. Vsako leto je komaj 100 kmetijskih sinov, ki odidejo z naših kmetijskih šol. Velika večina mladih kmetovavcev je, potem ko zapusti ljudsko šolo in dokler ne prevzame posestva, brez vsakega vodstva. Ljudi, stare od 14.—30. leta vidimo na naših prireditvah zelo, zelo redkokedaj. Po nedeljah in praznikih najdemo take ljudi prej na plesišču ali kegljišču. Torej delamo najbolj za neko starost, ki ni več tako vzprejemljiva, kakor mladina, ki se težko loči od privajenega in ki nima posebnega veselja, da bi bila tudi sama učitelj pred vsem svojim otrokom in sosedom. Tako nimamo nobene varščine, da se priučeno tudi trajno ohrani. Naše delo je potem le za določen čas, ne pa trajno. Potem pač nastane vprašanje, ali bi ne bila glavnic, ki jo vtaknemo v ta podjetja, bolje naložena, če bi jo porabili za izobrazbo fantov, ki bodo kedaj samostalni kmetje. To bi bilo potem trajno delo, katerega blagoslov bi prešel od roda na rod. To bi bilo delo, ki bi se storilo na vzprejemljivih, idealnih tleh. Potem nam ne bi več trebalo vedno zopet začeti iznova, ampak bi lahko delali kar naprej, kakor se to godi že v Nemčiji, Danski in Švici. Strokovna izobrazba naših mladih kmetovavcev je jedna najvažnejših nalog, ki jih moramo vršiti v bodoče. Kakor drugje, se tudi pri nas ta pouk ne sme povsodi ravnati po istem kopitu. Tukaj ne bo šlo za vprašanje, ali naj osnujemo poljedelske šole s celoletnim poukom, kmetijske zimske šole spolletnim poukom ali gospodarske nadaljevalne šole, ampak osnovati bomo morali celo kopico različnih šol. Čim več se o tem prepiramo, tem manj se stori. Naše geslo mora biti: Na delo in osnujmo si šol, ki so ravno primerne krajevnim razmeram in ki bodo namenjene našemu mlademu kmetickemu naraščanju.

Glavni tajnik Juvan.

Agrarni program socialne demokratije.

Prav za prav je nesmiselno, če govorimo pri socialnih demokratih o agrarnem programu, ker je, kakor čujemo večkrat iz njihove srede, zadnji smoter vseh socialnodemokratskih teženj, da se srednji stanovi, posebno pa kmetijski stan, proletarizira. V seji državnega zbora dne 12. novembra t. l. pa je utemeljeval socialnodemokratski poslanec Renner nek predlog, o katerem trdijo socialni demokrati, da je to njihov agrarni program. Namen tega predloga je prozoren: pridobiti si hočejo kmetško ljudstvo za socialnodemokracijo. To vidimo tudi iz dejstva, da se je na zadnjem socialnodemokratskem strankinem zboru, ki se je vršil letos koncem septembra na Dunaju, priporočalo, naj se izda mal letak, ki bi poučil kmete in male posestnike, kako škodljive so za njih agrarne težnje in zahteve.

Dasi smo prepričani, da si bodo tukaj socialnidemokrati, kakor že ob drugih prilikah samo glave pobili, če si bodo skušali poiskati med kmeti privrženec, vendar je dobro, da se pobližje pobrigamo za to zadevo, ker je vedno boljše, da zasledujemo socialne demokrate na vseh njihovih potih.

Če si ogledamo, kako je utemeljil socialno demokratski poslanec Renner ta predlog, ki ga imenujejo nekak agrarni program socialne demokratije, nam postane takoj jasno, da gre tukaj socialnim demokratom le za to, da si pridobijo privrženec. Popolnoma resno je rekel, da dela njegova stranka na to, da se veleposestnikom vzamejo njihova veleposestva in porazdelijo med kmete. Pri ljudeh, ki ne mislijo samostojno in katerih ne manjka nikoli, se s tem seveda zelo uspešno agitira. Ali že vprašanje samo, kakó si to razdelitev pravzaprav predstavljajo, bi spravilo socialne demokrate v veliko zadrego, priznati bi namreč morali, da to danes nikakor ni več mogoče in da morajo naši kmetje tako dolgo potrpeti, da bodo socialni demokrati ustanovili drugo državo, o kateri pa ne vedo še danes ne, kaka bi naj pravzaprav bila in ali je mogoče, da bi se vzdržala. Sploh pa obljublajo socialni demokrati kmetom nekaj, česar sami nočejo; socialnodemokratska zahteva je namreč, da postane kmetijstvo last vseh, to je, da izgine poedini posestnik, kakor ga imamo danes.

Kdor pa se ob tej nesmiselnosti še ni na jasnem, kako čudno stališče zavzemajo socialni demokrati nasproti kmetom, ta bo takoj spoznal vso klavrno smešnost agrarnega programa socialne demokratije, če ga opozorimo na dejstvo, da je poslanec Renner v državnem zboru ob tej priliki rekel: Avstrijska politika ne sme biti agrarna, ampak industrijska. Avstrijci imajo baje vzrok, da protestirajo proti temu, da bi v Avstriji, ki je postala industrijska država, vladali agrarci. Živina in meso se sme svobodno uvažati, kar se godi že tako na Angleškem i. t. d.

Nasproti vsemu temu pač smemo izraziti svoj dvom, ali vé Renner sploh, kaj je agrarna politika. Ne moremo si namreč misliti večje nesmiselnosti, kakor če stopi kdo pred javnost z agrarnim programom, v isti sapi pa zahteva, naj se začne industrijska in neha agrarna politika. To je ravnotako protislovje, kakor pri zahtevi socialnih demokratov, naj se zemlja razdeli; to protislovje se nam pokaže še v bolj jarki luči, če pomislimo, da menijo socialni demokrati naše gospodarstvo izrečiti na milost in nemilost tujezemski konkurenci. Po vsem tem pa se nam tudi ni treba čuditi, da ne vé gospod poslanec Renner, kako različne so razmere v Avstriji od onih na Angleškem. Angleška je namreč zato, ker je otok in ker tam vsled socialno demokratske politike že davno ni več mogoče govoriti o kakem kmetijstvu, navezana res na uvoz mesa in živine; Avstrija pa pridela obojega dovolj za domačo rabo in še lahko izvažata meso in živino v inozemstvo. Da je temu res tako, vidimo iz dejstva, da so na naših sejnih živinskih cene že davno zelo padle in da se tudi na deželi več prižene na sejm ko proda. Naši hlevi so

prenapolnjeni z živino in tržne razmere so res tako slabe, da bo to velika ovira za naše kmetovavce pri živinoreji, če se ne bo zgodaj mislilo nato, da se temu zlu odpomore. Socialni demokrati pa se, kakor kaže ravno ta slučaj, za to prav nič ne brigajo. Oni se brigajo za cenike trgovcev in mesarjev po velikih mestih in po teh uravnavajo svoje zahteve. Na tem temelji tudi njihov agrarni program in ker je danes razmerje med cenami, ki jih zahtevajo trgovci za živila po velikih mestih in onimi, ki jih dobi za ista živila, ki jih je pridelal, se zgražajo nad tem in se hočejo znesti nad kmetom, menda zato, ker nima nobenega deleža pri velikomestni draginji živil in ker pridela komaj toliko, da lahko shaja. V tako važnem vprašanju, kakor je ravno priskrbovanje živil, se pač ne more bolj nespametno in nesmiselno ravnati.

In kaj naj dalje pomeni, če obljublja Renner, da se bo njegova stranka potezala za tehnično, trgovsko in znanstveno izobrazbo kmetov, da bo podpirala zboljšave posestev (melioracije) in regulacije vodotokov, da bo podpirala gospodarsko združništvo. Priznati moramo, da se mora naš kmet v bodoče strokovno in tehnično še bolj izobraziti, ali marsikteri kmet se glede teh ved že danes lahko uspešno meri z Rennerjem in drugimi učenjaki njegove stranke. Bal bi se namreč gotovo blamaže in nebi spustil v javnost tako žalostnega govora, ki ga je moral poslušati državni zbor 12. novembra t. l.

Le v eni stvari je Renner kakor slepa kokoš našel dobro zrno. Zahteval je, naj stopijo zadruge mestnih konsumentov v zvezo z zadrugami kmetijskih producentov. Zelo bi bilo želeli, da bi v prvi vrsti socialni demokrati vdejavili to misel. Potem bi si skusili, da se mnogo ceneje živi, če se vse potrebno kupuje pri producentu in da se varajo, če mislijo, da dela velike cene, ki jih mora kupec plačati pri trgovcu v velikem mestu konzument sam. Socialni demokrati pa bi šli lahko še dalje in začeli z živinorejo, pitanjem in mlekarstvom v lastni upravi. Ker se med socialnimi demokrati širijo govornice, da vlečejo agrarci naravnost oderuške dobičke iz ubogih kmetovavcev, se sploh čudimo, da se Renner in tovariši že davno niso odločili postati deležni tega oderuškega dobička s tem, da bi začeli snovati socialno demokratsko kmetijstvo. Sredstev za to tej stranki pač ne manjka. Tako bi najlepše odbili vse agrarne zahteve, do kazali bi, da so neopravičene, če bi nam socialni demokrati sami pokazali, kako se mora delati, da postanejo živila v — velikih mestih cenejša.

H. R.

Zavarovanje zoper točo.

Preteklo je že mnogo desetletij, odkar je naš nepozabni nadvojvoda Ivan v c. kr. štajerski kmetijski družbi povzročil vzajemno zavarovanje zoper ogenj, ki že leta in leta blagodejno vpliva na celi naši deželi.

Od onega časa pa ni podjetnost obstala pri tem, da bi na razmeroma varnem polju zavarovanja zoper ogenj osnovala kopico zavarovalnic — navadno

akcijskih družb — ampak danes imamo že celo kopico tujezemskih družb, ki našim posestnikom rade pomagajo v tem slučaju, kar je pač dovolj dokaz, da se dá tukaj kaj zaslužiti. Torej je lahko umljivo, da se družbe trdovratno vpirajo temu, da bi prešle v last dežele. Potreben je bil naprimer enkrat cel mogočen vpliv trgovsko vojne družbe, kakor je družba avstrijskih sladkornih tovarnarjev, da je zavarovalna družba za odškodnino za veliki dobiček, ki ga je imela s tem, da so ti pri njej zavarovali vse zoper ogenj, od svoje strani brezplačno zavarovala vse uradnike. To je gotovo lep uspeh in blagodejen vpliv pameti in praktičnega smisla.

Na polju življenjskega zavarovanja imamo lepo prikazen, da omogočujejo velike, cene družbe, v novejšem času pa tudi deželne družbe pravo človekoljubnost s tem, da dajejo moderno mislečim in gospodarsko izobraženim ljudem možnost, da skrbijo za najbolj oddaljeno prihodnost svojih ljubih in odpravijo v družini skrbi, ki jih dela smrt reditelja.

Z isto pravico, s katero se trdi o Franklinu, da je iztrgal nebu blisk in tiranstvu žezlo, z isto in mogoče še večjo pravico lahko rečemo, da se s pravilnim zavarovanjem lahko premaga celo smrt in siromaščina!

Da preidemo na naše vprašanje, moramo žalibog priznati, da so bili poskusi, ki so se pri nas naredili, kako bi se omejila škoda, ki jo dela tako strašna naravna sila, kakor je toča, skoro brez uspeha, če izvzamemo delavnost nekterih večjih družb, ki se razen zavarovanja zoper ogenj pečajo tudi z zavarovanjem zoper točo. Kakor je splošno znano, se premija za kraje, v katerih toča večkrat pobije, zviša tako zelo in se za posebno dragocene pridelke, vino, sadje, hmelj zahtevajo in deloma še morajo zahtevati take omejitve, da je skoro vse zavarovanje brez koristi.

Da morajo tudi deželne zavarovalne družbe deliti svoje kraje v bolj in manj nevarne, je pač samo ob sebi umevno.

Družbe pa, ki bi se pečale samo z zavarovanjem zoper točo, se niso mogle vzdržati. Popolnoma naravno je namreč, da so se zavarovali najbolj nevarni kraji in tako je bil zaklad premajhen; pričakovane dobička ni bilo, pač pa izguba. Da se tudi pri nas poklicani faktorji, pred vsem deželni odbor in kmetijska družba že leta in leta pečajo s to zadevo, je splošno znano; pri tej priliki opozarjamo le na to, kar smo rekli v 54. letniku našega lista.

Ker je zadeva zelo važna — v številkah znaša njena vrednost na leto nekaj milijonov, se moramo vedno in vedno vračati k nji. Zadeva je vredna našega boja in zama so tisočaki in stotisočaki, ktere žrtvuje dežela leta in leta za povzdigo kmetijstva, če se vzame kmetu sad njegovega truda, če mu toča pobije žetev.

Boljše je, da dosežemo sosednje dežele še le v 25 letih, kakor če jih sploh nikdar.

Na drobno nam pač nezgode in žalosti, ki jo napravi toča, v listu, ki je pisan za kmete, ni treba opisovati. Saj si je vse to pač že vsak kmet skusil.

Kakor v predzadnjem letniku našega lista, priobčujemo tudi tukaj poročilo

deželnega odbora za bavarsko deželno zavarovalnico zoper točo, ki ga je podal v 24. seji dne 26. septembra t. l. v Monakovem. Upamo, da bo ta vzor 25 letnega, celo deželo obsega-jočega delovanja, ki je zelo uspešno, napotil pri nas vse merodajne činitelje, pred vsem pa kmete same, da bode opustili vse tesnosrčne pomiselke in takoj storili to, kar morajo v svojo korist storiti.

Kraljevi bavarski zavarovalni komori pa izražamo za blagohtno prepustitev tega poročila v imenu naših kmetovalcev najpristrčnejšo zahvalo.

Poročilo, ki ga je podal predsednik bavarske zavarovalne komore, dr. pl. Haag, se tako glasi:

Bavarska deželna družba za zavarovanje zoper točo je dopolnila letos 24. poslovno leto in bo prihodnje leto slavila 25 letnico svojega obstanka in svojega delovanja. Začela se je s skromnimi začetki, a sedaj ima okroglo 146.000 članov z zavarovalno glavnico 236.034.410 mark. Rezervni zaklad je dosegel višino 8.431.668 mark. Zavarovanje zoper točo je bilo leta 1907. zelo nestalno, nekatere akcijske družbe so imele precejšnje izgube in pri vzajemnih zavarovalnicah se opaža strem-ljenje, da se velike dokladne premije znižajo.

Huda toča je bila letos skoro po vseh delih bavarske dežele. S tem se je zopet ovrгла trditev, da v nekterih okrajih sploh ni bilo toče. Družba lahko tudi letos kakor v letih 1904., 1905. in 1906. poplača vso škodo brez kakega odbitka in razen tega bo prišel še precejšen znesek k rezervnemu zakladu. Skrbno sestavljen tarif za posamezne občine kaže vedno bolj in bolj svoje velike prednosti. V letu 1907. so se lahko v 1.264 občinah doneski znižali, v 786 pa so se morali malo zvišati. Tudi letos je celo osobje zavarovalnice vršilo svoja obsežna in večkrat zelo nujna opravila z verno in priznanja vredno vztrajnostjo. Tudi zapriseženi izvedenci zaslužijo vso hvalo, ker so bili vedno o pravem času na licu mesta in ker so svoje dolžnosti izpolnjevali zvesto in natančno. Zelo ugodno je bilo za družbo sodelovanje kraljeve banke, ki oskrbuje vse denarne posle družbe. Uradi za notranjo upravo, gospodje potovalni učitelji in drugi za blagor kmetijstva vneti možje skrbijo uspešno, da se družbin delokrog vedno bolj širi.

Zato zaslužijo ekselence kraljevi državni minister za vnjanja dela, gospod pl. Brettreich, kr. državni minister financ gospod pl. Pfaff in kr. minister za promet gospod pl. Frauendorfer našo najodkritosrčnejšo zahvalo. Deželni odbor se bo tudi z neizbrisno hvaležnostjo spominjal dolgoletnega, blagodejnega delovanja kr. državnega ministra dr. grofa pl. Feilitzsha, ki je bil družbi, odkar se je ustanovila, odkrit in zvest prijatelj. Naj se bavarska deželna družba za zavarovanje zoper točo še dalje razvija in širi, naj bo bavarskemu kmetijstvu še dalje in vedno trdna opora.

Iz izvajanj vladinega nadsvetnika posnemamo sledeče:

Račun o 23. poslovnem letu družbe (1906) je pregledalo kr. državno mini-

strstvo za vnjanja dela in ga z najvišjim sklepom z dne 22. avgusta 1907 priobčilo v ministrskem uradnem listu št. 21. Izkazal je rezervnega zaklada 7.178.000 mark v obligacijah in 765.871 mark v gotovini, torej skupno 7.943.871 mark.

V 24. poslovnem letu 1907. se je število zavarovancev pomnožilo od 142.863 na 145.944, zavarovalna svota pa se povzdignila od 231.246.330 mark na 236.034.410 mark.

Toča je pobila:

meseca:	maja					
dne:	12.	13.	15.	16.	22.	23.
občine:	7	31	10	1	1	6
meseca:	maja					
dne:	24.	25.	26.	27.	28.	29.
občine:	88	1	264	105	4	1
meseca:	junija					
dne:	1.	2.	6.	11.	12.	13.
občine:	18	4	1	14	119	11
meseca:	junija					
dne:	21.	22.	23.	24.	28.	29.
občine:	153	2	9	1	8	31
meseca:	julija					
dne:	1.	2.	3.	5.	6.	7.
občine:	31	1	2	69	63	26
meseca:	julija					
dne:	17.	23.	24.	25.	26.	28.
občine:	4	20	2	3	1	6
meseca:	avgusta					
dne:	5.	6.	7.	8.	10.	15.
občine:	1	126	6	1	134	239
meseca:	avgusta					
dne:	17.	19.	20.	21.	29.	31.
občine:	1	9	2	6	6	1
meseca:	septembra					
dne:	1.	2.	4.	9.		
občine:	11	3	4	2		

Tako je bilo tekom 61 dnij v 1670 slučajih 19.956 članov s skupno okoli 117.000 posestvi v 1699 občinah in 178 okrajih oškodovanih. V 1458 občinah je bila toča enkrat, v 211 dvakrat, v 30 trikrat. Omeniti moramo sledeče dneve: 30. junija 160 občin, škoda 885.186 mark; 6. avgusta 126 občin, škoda 497.877 mark; 26. maja 264 občin, škoda 354.020 mark; 12. junija 119 občin, škoda 333.548 mark; 15. avgusta 239 občin, škoda 329.762 mark; 10. avgusta 134 občin, škoda 328.881 mark.

Kolikor je doslej znano, je toča letos zelo potolkla severno Nemčijo, Saško, Virtemberško, Alzacijo in Lotrinško, a tudi Avstrijsko-Ogrsko in posebno zelo Tirolsko.

Za cenjenje škode se je rabilo 407 zapriseženih izvedencev — navadnih bavarskih kmetov —. Ti so cenili škodo in se pri tem ravnali po odlokih z dne 9. junija 1906, št. 99.788 in 28. februarja 1907, št. 119.000.

Skupna škoda, ki jo je letos naredila toča, se je cenila na 3.800.000 mark.

Letni doneski znašajo vsako leto 3.888.000 mark, država prispeva 200.000 mark in obresti v tekočem računu znašajo 10.500 mark, torej dosežejo skupni dohodki višino 4.098.509 mark.

Iz tega se pokrijejo najprej stroški za upravo in pobiranje. Za upravne stroške se mora po točki 19. postavbe o zavarovanju zoper točo plačati deželni zavarovalnici zoper ogenj 2‰ zavarovalne svote; to znaša z obrestmi za predjume, ki jih daje zavarovalnica zoper ogenj 63.500 mark; za pobiranje in oddajo doneskov

s poštino se mora občinskim uradom in okrajnim glavarstvom vrniti 76.500 mark.

Tako preostane za pokritje škode od dohodkov še 3,958.509 mark.

Ta znesek ne zadostuje le za popolno pokritje škode v znesku 3,810.000, ampak še daje 158.509 mark prebitka, ki se po točki 14., odstavek 5. postave o zavarovanju zoper točo mora dodati rezervnemu

fond. Tako znaša sedaj rezervni zaklad z obrestmi iz osnovne glavnice, svojimi obrestmi in vstopninami 8,431.668 mark.

Odškodnino izplačujejo v začetku oktobra kr. okrajna glavarstva ali pa magistrati samostojnih mest.

Tukaj navedimo še pregled stanja zavarovanja:

Leto	Zavarovanih	Oškodovanih	Zavarovanih zemljišč	Zavarovalna vsota		Donesek	Škoda	Odškod- nina	Rezervni zaklad	Upravn stroški
				skupno	na člana					
1884	7.375	985	90.193	11,140.233	1.511	1.27	0.67	0.67	1.49	0.05
1884	1,026.737	121.230	13,683.271	1,545,405.671	1.505	1.21	1.37	1.15	{ 1.77 (1899)	0.05
z										
1899										
1900	125.702	18.315	1,761.210	194,511.540	1.547	1.27	2.67	1.79	1.37	0.04
1901	131.444	17.345	1,971.660	205,095.890	1.560	1.30	1.40	1.33	1.38	0.04
1902	137.996	17.862	2,075.000	215,821.560	1.564	1.33	1.89	1.51	1.25	0.05
1903	141.329	24.533	2,122.000	223,343.980	1.580	1.38	3.05	1.94	0.97	0.06
1904	144.112	9.074	2,163.000	231,808.980	1.610	1.59	0.57	0.57	2.70	0.06
1905	142.556	15.207	2,140.000	229,526.160	1.610	1.64	1.34	1.34	3.77	0.06
1906	142.863	20.770	2,150.000	231,246.330	1.620	1.67	1.56	1.56	3.42	0.06
1907	145.944	19.956	2,190.000	236,034.410	1.617	1.65	1.61	1.61	3.57	0.06

Odbor nima nobenih pomislekov o računu družbe za zavarovalno leto 1906., še manj pa zaradi popolne odškodnine.

K sklepu še naj omenimo, da znaša vsakoletni prispevek države 200.000 mark, da so znašali prispevki iz rezervnega zaklada leta 1901. 904.938 mark, leta 1902. 281.873 mark in leta 1903. 717.465 mark. Od leta 1904. sem pa je ostal rezervni zaklad nedotaknjen. L—r.

Čiščenje vina.

Vsako vino, ki je brez napake, se, če leži dovolj dolgo, samo očisti. Ker pa je treba za to čiščenje precej časa, zato se hoče pri cenah vinih srednje vrste čiščenje pospešiti, da jih lahko prej damo v steklenice.

Posebno pri onih vinih, ki imajo malo alkohola v sebi, n. pr. onih, ki so narajena iz sadja, se naravno čiščenje vrši zelo počasi, posebno če še niso popolnoma prevreta. Kalnost povzročajo pri vinih iz sadja in grozdja razne beljakovine, pektinaste snovi in razne male glivice, ki so potrebne za vretje, ki pa zelo močno vplivajo na okus vina in ga slabijo.

Te tvarine, ki povzročajo kalnost, lahko na dva načina odpravimo:

I. Z umetnim čiščenjem.

II. S precejanjem ali filtriranjem.

I. Umetno čiščenje.

Za umetno čiščenje vina rabimo različne snovi, ki vplivajo na ta način, da se pri čiščenju počasi vležejo v vinu in vzamejo tako s seboj vse tvarine, ki delajo vino kalno.

Sredstva, ki se rabijo pri umetnem čiščenju, lahko razdelimo:

V taka, ki ne spremenijo vina in le mehanično vzamejo s seboj vse vinske kalne snovi; n. pr.: španska prst, celuloza in asbest.

2. V taka sredstva, ki se z vinsko čreslovino neločljivo spojijo in torej vino kemično spremenijo. To so: beljugin klej, želatina, kokošja beljakovina, kri, mleko in razni lactocolli. Beljakovina teh snovij se združi z vinsko čreslovino v obliki kosmičev, ki se vležejo na kalne snovi v vinu in ž njimi vred padejo počasi na dno.

To čiščenje se posreči le tedaj dobro, če se v vinu ne pojavlja vretje. Da se

ve vzeti primerna množica čistilnega sredstva, se mora prej narediti mal pokus, da se ga potem ne vzame ne preveč in ne premalo. Tudi je treba za to daljšega časa, da postane vino popolnoma čisto. Zato pa mora biti na miru, da se vse kalne snovi lahko počasi vsedejo. Želatina in druge snovi, ki imajo v sebi beljakovino, ki je potrebna za čiščenje, vplivajo kemično na vino in spremenijo, dasi večkrat le malo, njegovo sestavo. Precejanje očisti vino hitreje in bolj zanesljivo, ker ne spremeni nikakor sestave vina. Za čiščenje se rabi največkrat želatina in beljugin klej, redkeje jajčev beljak. Sedaj hočemo natančneje razložiti, kako se naj ravna s temi sredstvi.

A. Čiščenje z vizinim klejem.

Vizin klej (Hausenblase) je narejen iz onega mehurja vize ali beljuge, ki pomaga, ker je z zrakom napolnjen, tej ribi pri plavanju. Ta riba se najde v Črnem in Kaspiškem morju. Prodaja se klej v obliki širokih, ragastih, brezbarvnih listov.

Vizin klej se zreže v male kose in položi za 24 ur v vodo, da se je lahko navleče. Potem se voda odlije in klej z rokami dobro premesi. Po mesenju se na klej vlije malo vina. Potem ko je klej popil vso vodo, se mu ga prilije zopet in to se ponavlja tako dolgo, da klej ne posrka več vina. To se zgodi navadno tretji dan. Na vsakih 10 g = 1 dkg vizinega kleja se računi ponavadi 1 l vina. Potem se klej zmelje na kaki gosti rešetki ali potisne skozi kako platno, da na ta način odstranimo iz njega dolge bele niti, ki so trde. To kašo, ki jo dobimo potem, spravimo v steklenicah, ki jih položimo (ne postavimo!) na kakem temnem kraju. Da ne začne vsa zmes gniti, damo na vsak liter 1 g natrijevega bisulfit. Koliko se mora vzeti vizinega kleja na vsak hl vina, to se ne da natančno določiti; množina se ravna po tem, ali je vino bolj ali manj kalno.

Splošno se vzameta 2—4 g suhega vizinega kleja na hl. Klej vsipljemo potem v škaf in ga dobro z vinom premešamo; da pride v kolikor mogoče veliko dotiko z zrakom, ga prelijemo večkrat iz enega škafe v drugega. Na to vlijemo klej v sod in premešamo vino dobro z drogom, da se klej po celem sodu raz-

deli. Ko smo s tem gotovi, potrkamo z lesenim kladivom močno po sodovih dogah, da se odstrani ž njih klej, ki se je mogoče na njih prijel. Potem dolijemo sod.

Tri do štiri tedne po tem se mora vino pretočiti. Dobro je, če vzamemo prej mal pokus, n. pr. 1 l vina, da določimo, koliko čistilnega sredstva je potreba.

B. Čiščenje z žlatino.

Pri čiščenju z žlatino se hoče ravno to doseči pri vinu, kakor pri čiščenju z beljuginim klejem. Ker pa daje želatina drobno, prahu podobno spojino, ki se v vinu nazadnje vsede, je rabimo več ko beljuginega kleja. Torej je želatino priporočati bolj za sadna vina, ki imajo mnogo tanina, nikdar pa za fina žlahtna bela vina, ki imajo malo beljakovine, ki se smejo čistiti le z vizinim klejem. Nasprotno pa se rabi želatina večkrat za popravo vina, posebno, če hočemo roda bela ali rdeča vina, ki imajo preveč čreslovine, narediti milejša. Pač pa se morajo vedno rabiti le take vrste želatine, ki so nalašč prirejene za čiščenje vina in ki je za to že preskušena.

Najbolj priljubljene vrste želatine so: „Weinlaube“. (Coignet) in „Laine“, ki se prodajajo v štirioglatih, rjavih, prozornih tabletah.

Želatino pripravimo na ta način, da zvijemo posamezne tablice, ki tehtajo po 10 g, v ruto, jih dobro stolčemo in denemo v posodo. Potem nalijemo nanjo mrzle vode in pustimo, da se je napije. Vodo, ki je preostala, odlijemo in potem dolijemo 1 l vina; vse mešamo tako dolgo, da se je vsa želatina raztopila. Tako dobimo 1% no mešanico za čiščenje vina.

Za 1 hl vina rabimo 8—10 g suhe želatine; mrzlo prirejena mešanica nam daje kosmičasto spojino, ki sicer vino očisti, a mu vzame tudi nekaj njegove barve. Dobra raztopina želatine sme sicer malo dišati po kleju ali limu, ne sme pa imeti niti najmanjšega duha po gnjilobi ali plesni. (Konec sledi.)

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 22. oktobra 1907. Začetek ob 10. uri predpoldne.

(Nadaljevanje in konec.)

e) Okrajni zastop ptujski prosi, naj prispeva osrednji odbor c. kr. štajerske kmetijske družbe obubožanemu zastopu ptujskemu za nakup plemenskih bikov v zastopnem okolišu tretjino kupnine v obliki družbine podpore. Poroča član osrednjega odbora gosp. Klammer.

Poročevavec govori najprej o gospodarskih razmerah v ptujskem okraju, ki so zelo neugodne, ker so novi nasadi v vinogradih mnogo stali, ker se morajo pokončevati trsni škodljivci in ker pobije toča skoro vsako leto večino pridelkov. Tako so prišli prebivavci in ž njimi okrajni zastop v slabe denarne razmere, ki ne dopuščajo, da bi se lahko dovolj hitro povzdignila živinoreja. Naloga kmetijske družbe je, da tukaj hitro pomaga in dovoli izjemo, tako da bo zastop imel kmalu dovolj plemenske živine. Ž

ozirom na to stavi poročevavec sledeče predloge:

1. Okrajnemu zastopu ptujskemu dá družba iz sredstev, ki jih ima za živinorejo na razpolago, za leto 1908. K 1500 na razpolago, da lahko kupi čisto-plemenske bike, mlade bikece in telice onih pasem, ki se redijo v njegovem okolišu.

2. Teh 1500 K se naj porabi na ta način, da se iz tega zneska plačata za kupljeno živino $\frac{2}{6}$, $\frac{1}{6}$ naj plača zastop in $\frac{3}{6}$ prejemnik.

3. Kmetijska družba si pridržuje pravico, da od slučaja do slučaja odloča o nakupu plemenskih bikov.

4. Okrajni zastop ptujski mora tekom prvih treh mesecev leta 1909. natanko poročati, kako je porabil podeljenih 1500 K.

f) Namestniki se naj pošlje izjava o prošnji živinorejske zadruge v Irdningu glede dovoljenja podpore za planšo v Erlsbergu. Poroča član osrednjega odbora gospod Riemelmoser.

Z ozirom na dejstvo, da je ustvaritev pašnikov od strani živinorejskih zadrug posebna točka živinoreje, ker cena 19.600 K za 122 ha, kakor pravijo strokovnjaki, ni previsoka, ker se je ravnatelj dr. Pavel Schuppli o celi napravi zelo ugodno izjavil, se sklone, da se priporoča prošnja za državno podporo v znesku 8000 K. Predlog se sprejme.

g) Zveza avstrijskih živinorejcev pošilja zapisnik občnega zbora in poročilo o stanju blagajne. Poroča član osrednjega odbora gospod Zech.

Ta poroča o delovanju zveze avstrijskih živinorejcev v pretečenem letu, o njenem gmotnem stanju in predlaga, da se vzame poročilo na znanje. Subvencijski biki lisaste pasme naj se še dalje dajejo potom javne dražbe onim zanesljivim živinorejcem, ki so podpisali potrebne reverze. Se vzame na znanje.

h) Podružnica Donnersbachau prosi za podporo pri ustanovitvi novega zavoda za vnovčenje mleka. Poroča član osrednjega odbora gospod Zech.

Ker je nameravana ustanovitev za člane podružnice v Donnersbachau, ki nimajo skoro nobene prometne zveze, velikega pomena, ker se na ta način mleko mnogo lažje spravi v denar, ker se s tem na splošno povzdigne vrednost tamošnje živinoreje in se s tem nekako začne mlekarstva zadruga in ker odsek za živinorejo in mlekarstvo to ustanovitev najpristršeje pozdravlja in najtopleje priporoča; stavi poročevavec predlog, naj se za to ustanovitev izposluje pri visokem c. kr. poljedelskem ministrstvu podpora 1.500 K. Predlog se sprejme.

i) Rudolf Vitez pl. Hillinger v Celovcu, priporoča pripomočke za prvo silo, če se rani ali oboli kaka domača živina. Poroča član osrednjega odbora gospod Januschke.

Ker je med temi pripomočki veliko število takih, o katerih se ne ve, kako so sestavljeni ali kako učinkujejo, ker je navodilo o porabi v mnogih slučajih sestavljeno tako, da lahko vse skupaj prej škoduje ko koristi in ker se lahko zgodi, da se v slučajih kuge ta ne bo prijavila,

ampak se jo bo skušalo ozdraviti s temi pripomočki, ne more poročevavec priporočati nakupa takih pripomočkov in predlaga, da se ta ponudba naj ne sprejme. Predlog se sprejme.

Sklepanje o vlogi podružnice v Šv. Ilju v Slov. gor. glede izposlovanja nagrad od države za pridne in dobre kmetovavce. Poroča član osrednjega odbora gospod Reitter.

Ker lahko dobi vsak priden kmetovavec na različnih poljih gospodarstva, n. pr. pri živinoreji, sadje- in vinoreji, bučelarstvu, za vzorne hleve in vzorna gnojšča ne le častna priznanja, ampak tudi nagrade v denarju za priznanje svoje marljivosti in delavnosti, se ne more priporočati vloga št. Iljske podružnice in to tem manj, ker ni za to potrebnih denarnih sredstev. Predlog se sprejme.

Poročilo glede izdaje kmetijskega knjigovodstva in prireditve knjigovodstvenih tečajev za kmete. Poroča član osrednjega odbora gospod Klammer.

Kakor kaže račun, ki ga je sestavil gospod poročevavec, znašajo stroški za izdajo 1000 komadov obrazcev, honorar za pisatelja in vodjo tečaja, dnevnina za udeležence in nagrade za kmete, ki imajo urejeno knjigovodstvo, 2.504 K, če pa se natisne samo 500 komadov, pa 2.300 K. Ker je visoko c. kr. poljedelske ministrstvo obljubilo 400 K podpore, če dá dežela tudi 400 K in ker deželni odbor na tozadevno vlogo ni odgovoril, vsa stvar pa se radi precej poznega časa ne dá več izvršiti v letu 1907, predlaga poročevavec, naj se najprej slavni deželni odbor vpraša, ali hoče dovoliti take knjigovodstvene tečaje v Grottenhofu za leto 1908. in dati primerno podporo, v prvem slučaju 1.252 K, v drugem pa 1.150 K, da se vsa akcija omogoči. Predlog se sprejme.

Jurij Zabukošek in tovariši kot pripravljalni odbor, prosijo, da se dovoli ustanovitev podružnice na Ponikvi, okraj Šmarje pri Jelšah. Poroča glavni tajnik Juvan.

Ker še ne obstoji v Šmarskem okraju nobena podružnica in ker je iz vposlane liste članov razvidno, da je priglasilo že 71 kmetov svoj pristop, s tem, da so že vplačali članarino in ker priporoča sosednja podružnica pri Sv. Juriju na juž. žel. ustanovitev, stavi poročevavec sledeči predlog:

Ustanovitev začasne podružnice na Ponikvi se vzame na znanje in priporoča se 85. občnemu zboru, da to ustanovitev potrdi. Predlog se sprejme.

K točki „predlogi“ vzame Karl vitez pl. Rokitsky besedo in kaže na veliko škodo, ki se godi avstrijski živinoreji s tem, da se vtihotaplja srbska živina. Tukaj nam vzajemne izjave avstrijske, ogrske in bosanske vlade ne pomagajo prav nič, pač pa je potrebno, da se to zlo enkrat za vselj onemogoči. Zato predlaga, da se pošlje ministrskemu predsedniku v tem smislu sestavljena resolucija, v kateri se odločno zahteva, da se take stvari v prihodnje onemogočijo. Nato prečita besedilo resolucije in predlaga nadalje, da se centrali brzojavno naznani vsebina te resolucije.

Predsednik naznani, da je takoj, ko so došla prva poročila o vtihotapljanju srbske živine, pri ministrskem predsedstvu in pri poljedelskem ministrstvu brzojavno protestiral proti temu in zahteval, naj se takoj ukrene vse primerno in naj se če treba, tudi zapre bosanska meja. Ko pa je političen dnevnik „Die Zeit“ dne 10. oktobra 1907 prinesla vest, da je število vtihotapljene živine mnogo večje, kakor se je izprva poročalo in ker se je živina vtihotapljala že leta 1906., se mu je zdelo potrebno, da se ministrskemu predsedstvu in poljedelskemu ministru v natančni spomenici podrobno razloži škoda, ki jo vsled tega trpi naša domača živinoreja, da se zahteva odškodnina za to škodo in da se to zlo popolnoma odpravi.

Osrednji odbor vzame to poročilo predsedstva na znanje in sprejme tudi v obliki sklepa resolucijo gospoda Rokitskega.

Ker se vsa zadeva smatra za nujno, se sklone, da se resolucija takoj napiše in odpošlje.

Deželni veterinar poročevavec Januschke predlaga naj gospodarska centrala na Dunaju osvetli vprašanje prodaje mesa od strani kmetovavcev, ki je do danes posebno vsled različnih nasprotujočih si določeb precej zmedeno in zamotano, o katerem pa ni vsled določeb novega obrtnega reda nobenega dvoma. V časih, ko je malo krme, ne pomaga drugo sredstvo, da se odpravi nepotrebna živina, da se živina zakolje in meso na drobno proda. Ta pravica naj se kmetom na vsak način zavaruje. Z ozirom na razmere, ki vladajo danes v prodaji živine, se smatra vsa stvar za nujno, ravno tako predlog, in podpredsednik Thunhart prosi, naj se ta predlog predloži pri prihodnji seji centrale.

Glavni tajnik Juvan poroča potem o dopisu visoke vlade, v katerem se pozivlja osrednji odbor, naj se izjavi glede stanja krme.

Poročevavec stavi predlog: Z ozirom na pomanjkanje krme, ki trpi v različnih krajih Avstrije in Ogrske, na visoke cene, ki jih ima krma in prepolne hleve naših živinorejcev, kar bo v slučaju dolgotrajne zime tudi pri nas povzročilo pomanjkanje krme, naj se osrednji odbor izrazi v tem smislu, da je potrebno, da se izvažanje krme kratkomalo prepove. Ker pa se po naši domači živini zelo malo povprašuje, je nujno potrebno, da se naša meja zapre za vsak uvoz živine.

Osrednji odbor je s tem poročilom popolnoma zadovoljen.

Potem se vzamejo razni dopisi in poročila na znanje, n. pr.:

Lista o nagradah, ki so se razdelile o priliki živinske razstave na graškem jesenskem sejmu, pri kateri se z zahvalo vzame na znanje, da so odklonili nagrade gospod vitez pl. Guttmann v Kallwangu in deželna šola za planšarstvo v Grabnerhofu. Osrednji odbor sklone, da se predloži ta lista visokemu poljedelskemu ministrstvu in visokemu deželnemu odboru z izrazom zahvale za podane podpore, da jo vzamejo na znanje.

Istočasno se sklone, da se izrazi deželnemu odboru za prevzete stroškov, ki so jih pri pripravi za razstavo živine v

Gradcu imeli gospodje deželni strokovnjaki dr. Pavel Schuppli, Pavel vitez pl. Naredi-Reiner in Fric Schneider, na deželni zaklad najpristronejša zahvala.

Z odobravanjem se vzame na znanje dopis društva „Grazer Herbstmesse“, v katerem se omenjeno društvo zahvaljuje družbi za krepko podporo, previdno in pametno vodstvo in izvrstno izvedbo živinske razstave na graškem jesenskem sejmu.

Na znanje se vzame, da je podelilo visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo eno srebrno in dve bronasti kolajni kot državno darilo za društvo za rejo kuncev in stališče, ki ga zavzema ministrstvo v zadevi podpiranja reje kuncev;

ravnatoko naznanilo visokega deželnega odbora, ki je proglasil okraj Marnberg kot čistoplemenski okoliš za marijadvorsko pleme.

Pač pa se je odklonila prošnja okrajnega odbora v Ljutomeru, da se ljutomerski okraj proglasi za čistoplemenski okoliš pingavske pasme, ker za to še niso dani vsi predpogoji. Okrajnemu zastopu ptujskemu pa se je dovolilo, da so okrožja Ptuj, St. Vid, Sv. Trojica, Zavrč, Sv. Barbara in Leskovec čistoplemenski okoliš pingavske pasme, dočim so se okrožja 2, 3, 5, 6, 8 in 9 pridržala za marijadvorsko in murdolsko pasmo.

Obvestilo visokega c. kr. namestništva o podbori 200 K za nagrado pri razstavi zveze živinorejcev za planinsko sivo govedo na Štajerskem, se je vzelo na znanje.

Ravnatoko se vzame z zadovoljstvom na znanje razglas visoke c. kr. namestnije vsem njenim političnim poduradom, da morajo pri živinskih sejmih posebno paziti na živino iz Bosne in se držati določil glede kuge, ki jih imamo z nemško državo.

Štajerskemu perutninarskemu društvu se podelijo za razstavo mlade perotnine 4 srebrne kolajne.

Glede pritožbe Franca Stübingerja v Wolfsbergu zaradi novih volitev v tamšno podružnico, se sklene, da se prej vpraša podružnični odbor.

Obvestilo ekscelence gospoda poljedelskega ministra, ki izraža želje, kako se naj postopa pri 60 letnici vlade našega presvetlega cesarja, se vzame na znanje.

Ravnatoko nadalnje poročilo visoke c. kr. namestnije, s katerim se poroča, da je dalo c. kr. poljedelsko ministrstvo zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem za poskusna gnojenja 500 K in za zaloge umetnega gnojila 500 K podpore.

Dopis c. in kr. 3. kornega poveljstva glede odškodnine, ker se je zaradi vojaških vaj morala prej odgnati živina s Stubalpe, se vzame na znanje.

Ravnatoko zahvalna pisma različnih gospodov, ki so dobili na 84. občnem zboru odlikovanja.

Predsednik naznani na to, da se ni ugovarjalo nič proti zapisniku zadnje seje, ki je za to odobren, določi prihodnjo sejo na 12. novembra in zaključi zborovanje.

Zborovanja podružnic in krajnih društev.

Šmihel nad Mozirjem. Kmetijska podružnica ima dne 29. decembra po rani službi božji v prostorih g. Antona Strmšak po domače Kolenc, krčmarja v Mozirju

II. redni občni zbor s sledečimi točkami.

1. Pozdrav. 2. Letno poročilo načelnika, tajnika in blagajnika. 3. Poučno predavanje g. nadučitelja Fr. Praprotnika o sadjarstvu. 4. Obnovljenje udnine in sprejem novih udov. 5. Izvolitev delegatov za glavno skupščino. 6. Skupna naročitev raznih kmetijskih potrebščin. 7. Razni predlogi. Kmetovavci udje in neudje udeležite se v obilnem številu tega za kmetijstvo važnega zborovanja in poprimite se Vam prekoristne stanovske organizacije.

Načelništvo.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	11	—	9	—	7	50	8	25	8	—	8	—
Ormož ...	50	12	50	11	80	9	—	10	—	7	50	7	—
Gradec ...	50	13	75	12	25	9	50	9	85	8	50	8	50
Ljubno ...	50	14	—	13	25	9	50	9	50	8	75	—	—
Maribor ...	50	22	—	11	25	9	50	9	—	8	75	8	—
Ptuj ...	50	12	50	11	50	10	—	9	20	8	—	8	—
Inomost ...	50	14	08	—	—	—	—	11	63	—	—	—	—
Celovec ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubljana ...	50	12	20	9	—	8	25	9	—	8	50	—	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj ...	50	12	73	12	26	9	14	8	79	8	33	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	9	50	9	—	3	25	2	50	2	80	2	—
Ormož ...	50	9	—	11	—	4	40	4	—	3	—	2	50
Gradec ...	50	10	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	—	—	—	—	3	70	3	30	3	25	3	—
Maribor ...	50	8	—	9	50	7	50	—	—	2	70	2	50
Ptuj ...	50	9	—	9	—	3	60	3	10	3	50	2	80

Graško tržišno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 25. nov. do 1. decembra 1907. Pripeljalo se je 70 vozov z 679 meterskimi stoti sena in 30 vozov z 243 meterskimi stoti slame; sejm je bil bolje obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 6.60 do K 7.80, sladko od K 6.80 do K 8.—; ržena slama od K 7.50 do K 8.20; pšenična slama od K 7.40 do K 8.—, ječmena slama od K —.— do K 7.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K 6.30 do K 6.40.

Sejm zrogato živino dne 5. decembra 1907, Prignalo se je 410 volov, 150 bikov, 480 krav, 110 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in 157 konjev.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 11 volov, 59 bikov, 17 krav, — telet; na Gornje Štajersko. 110 volov, 20 bikov, 80 krav, — telet; Vorarlbersko: 20 volov, 6 bikov, 20 krav, — telet; v Nemčijo: 6 volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: — lov, — bikov, 100 krav, — telet; na Češko: 3 volov, 2 bika, 35 krav, — telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 74.— do K 82.— (izjemoma K 90.—), poltolsti od K 64.— do K 72.—, suhi od K 54.— do K 62.—; voli za pitanje od K 58.— do K 64.—; klavne krave tolste od K 52.— do K 62.—, poltolste od K 44.— do K 50.—, suhe od K 32.— do K 42.—; biki od K 48.— do K 68.—; dojne krave od 4. teleta od K 56.— do K 64.—, čez 4. teleta od K 46.— do K 54.—, breje od K 46.— do K 52.—; mlada živina od K 54.— do K 64.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet

od K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—

Sejm klavne živine dne 6. decembra 1907, Zaklane živine: 577 telet, 1829 svinj, 15 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K .90 do K 1.—; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.02 do K 1.08; nemške mesne svinje od K 1.12 do K 1.20; nemške pitanske svinje od K 1.06 do K 1.10; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.30 do K 1.32; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.02 do K 1.10; mesne svinje od K 1.02 od, K 1.12; bosnjaške pitanske svinje.debele, od K 1.02 do K 1.06; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K .96 do K 1.04; ovce od K —.70 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 9.—.

Letni in živinski sejm na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 23. decembra v Neumarktu*.

Dne 24. decembra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejm); v Mariboru*; na Ptuj (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejm); v Feldbachu*; v Ormožu (svinjski sejm).

Dne 27. decembra v Vitanju**, okr. Konjice; v Kirchbachu*; v Obdachu*; pri Sv. Lambertu*, okr. Neumarkt; v Lipnici*; v Gradcu*.

Dne 28. decembra v Knittelfeldu*; pri Sv. Ožboltu, okr. Oberzeiring; v Stradnu, okraj Cmurek; v Spielfeldu*, okr. Lipnica; v Brežicah (svinjski sejm).

Dne 31. decembra v Ormožu (svinjski sejm); na Bregu pri Ptuj (svinjski sejm); na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji).

Dne 2. januarja pri Sv. Jurju ob juž. žel.**, okraj Celje; v Lučah (sejem z drobnico), okraj Arvež; v Gradcu (sejem z rogato živino in ščetinarji).

Dne 3. januarja na Spodnji Poljskavi (svinjski sejm), okr. Slov. Bistrica.

Dne 4. januarja v Brežicah (svinjski sejm).

Dne 7. januarja v Konjicah*; v Burgavu, okr. Fürstenfeld; v Muravu*; v Ormožu (svinjski sejm); v Ormožu*; v Rogatcu (sejem z veliko živino); v Radgoni*; v Celju*.

Oznanila.

Mariborska mlekarja, družba z o. z. v Mariboru kupuje vsak čas

== neposneto mleko, == smetano, surovo maslo

za najboljše dnevne cene ali tudi na letni račun. 121-18

Od zdravnikov priporočena

„Franck“-ova žitna kava

garantirano prosta strupa kofeina 348a-5

se dobi povsod!

Umetna gnojila

vsake vrste pošilja za najcenejše tvor- niške cene

akcijska družba za kemično industrijo Dunaj, VI. Köstlergasse 7.

Tvornice za umetna gnojila v Rannersdorfu, Sierndorfu, Holešovem, Krakovu, Gradcu i. t. d. 317-5

Dopisi se naj pošiljajo samo na Dunaj.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.

Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Poraba čistega dobička pri rajfajznovkah.

Z ozirom na naznanilo naše zveze v „Zadrugi“ št. 22. II, z dne 15. novembra 1907, glede uporabe čistih dobičkov pri rajfajznovkah, naznanjamo vsem svojim članicam, da se je predsedstvo posvetovalo in sklepalo o tej stvari in da je razposlalo vsem včlanjenim zadrugam sledečo okrožnico, da jo vzamejo na znanje in se ravna po njenih določbah:

Št. 22.727.

Vsem pri zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem včlanjenim rajfajznovkam.

Da se pravilno razlagajo in vporablajo določbe sedaj veljavnih normalnih pravil za rajfajznovke z ozirom na §§ 22 in 26, glede društvene glavnice (rezervnega fonda) opozarja predsedstvo vsled sklepa na seji 4. t. m. vse pri zvezi včlanjene zadruge, da se ravna po teh določilih.

Določbe pravil odredjujejo v tej stvari med drugim tudi, da se mora letni čisti dobiček po obrestovanju opravičnih deležev dodati društveni glavnici (rezervnemu fondu). Ko je ta že dovolj narastel, se naj obrestna mera zniža in naj se začne zbirati zaklad za podporo dobrodelnih in splošno koristnih zavodov ali posameznih oseb. Vprašanje, ali je rezervni fond že dosegel dovoljno višino, odloča zveza gospodarskih zadrug.

Iz vsega tega sledi, da mora rezervni zaklad tako visoko narasti, da se lahko v dovoljni meri rabi za pokritje izgub in s tem olajšuje poročstvo članov. Še le ko se je to doseglo, se lahko za posojila zniža obrestna mera in potem še le se lahko nabira podporna zaloga.

Predsedstvo je o tej stvari obširno pozvedovalo in primerjalo vredbe pri zadružništvu v Nemčiji in Avstriji; na podlagi vsega tega je zveza glede določevanja višine rezervnega zaklada nastavila sledeča določila:

1. Rezervni zaklad se nabira iz vsakoletnih čistih dobičkov in tvori nerazdeljivo družbino premoženje, ki naj služi samo za pokritje eventualnih izgub, ki se pokažejo pri vsakoletni bilanci.

2. Rezervnemu fondu se čisti dobiček po odbitju obresti za opravilne deleže (če se je to obrestovanje določilo) tako dolgo, da znaša rezervni fond 5% vseh tujih glavnice, ki jih posojilnica upravlja, n. pr.: opravičnih deležev, hranilnih vlog, izposojil od zveze i. t. d.

3. Če je rezervni fond dosegel to višino, potem se naj v prvi vrsti dela na to, da se zniža obrestna mera.

4. Ko se je obrestna mera dovolj znižala, se naj nadaljni vsakoletni čisti dobiček porabi za ustanovitev zaklada

za podpiranje dobrodelnih ali splošno koristnih javnih zavodov in posameznih oseb. Tudi ta zaklad je nedeljivo društveno premoženje in se sme porabiti za pokritje izgub, če ne zadostuje za to rezervni fond. To dolaganje se vrši tako dolgo, da doseže ta zaklad z rezervnim zakladom vred tako višino, da zadostuje kot obratna glavnica društva.

5. Obresti podpiralne zaloge se vsled sklepa občnega zbora lahko v smislu določeb v pravilih rabijo za podpore. Dokler ni dosegel zaklad primerne višine, se smejo le v izrednih slučajih dajati podpore, ki so večje ko obresti zaloge. O tem pa mora prej sklepati občni zbor in zveza mora ta sklep potrditi.

V Gradcu, 20. novembra 1907.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Franz Barta l. r.

II.

Razvoj gospodarskega zadružništva.

Ker je potrebno, da se kmetje poučijo o važnosti gospodarskega zadružništva, se je razposlala na vse činitelje; ki pridejo tukaj v prvi vrsti v poštev, občinske urade, župne urade in šolska vodstva, sledeča okrožnica:

„Splošna in vedno bolj občutna ubožnost naših kmetovavcev je prisilila vse merodajne činitelje, da mislijo na sredstva, s katerimi bi se lahko kmetom pomagalo. Sredstva, ki jih dajeta država in dežela za podporo ubožnim kmetovalcem, danes ne zadostujejo več, da bi obvarovala kmete neizogibnega propada. Zato je nujno potrebno, da se tukaj začne z obširno samopomočjo. To pa je mogoče samo tedaj, če se kmetje združijo v stanovske zadruge, ki so danes dosegle že velik pomen in brez katerih v prihodnje ne bomo več mogli shajati.

To spoznanje je prodrlo že v najširše kroge; zato se je tudi že ustanovilo veliko število rajfajznovk in drugih gospodarskih zadrug, ki so se v različnih deželah nepričakovano hitro razvile.

Zadružništvo se je tudi vsled tega tako zelo razvilo, ker se ne briga za nobeno politično strankarstvo, ampak dela samo za gospodarske koristi svojih članov in da pri tem izpolnjuje tudi moralčne naloge, ki so z gospodarskimi ozko zvezane.

Majbolj in v največji meri izpolnjujejo naloge gospodarskega zadružništva rajfajznovke. Te sprejemajo male hranilne vloge in skušajo s tem vzbuditi varčnost svojih članov. S tem, da dajejo cenjen oseben kredit, dajejo kmetovalcu sredstva, da lahko svojo zemljo obdeluje in popravi, da mu daje potem večje pridelke. S tem se omogoči tudi malim in srednjim posestnikom, da lahko dosežejo vse one

uspehe, ki jih je doseglo kmetijstvo na polju umetnega gnojenja, krmljenja, živinoreje in mlekarstva, v porabi primernih strojev i. t. d. Zadružništvo pa izobražuje kmetovavca tudi trgovsko, ker ga vadi in uči računati.

Moralčna naloga zadružništva leži v tem, da udejstvuje praktično ljubezen do bližnjega, da pomaga vedno stanovskim tovarišem, da dela na to, da se oživi misel skupnosti in da se vzbudi v ljudeh smisel za samopomoč in samovzgojo.

Zato mora vsak, ki se briga za kmetijstvo in kteremu je kaj do kmetskega blagor, rade volje in požrtvovalno svojo pomoč dati za to, da se zadružništvo razširi in utrdi.

Posebno pa je naloga vseh poklicanih činiteljev, da poučijo kmete o namemu in pomenu zadružništva in da jih pripravijo na ono obliko gospodarstva, brez ktere v kratkem času ne bodo več mogli izhajati srednji posestniki, še manj pa mali.

Predno pa se kaka dobra stvar uveljavi, se morajo premagati velike težave in ovire. Največja ovira tiči večkrat v krajevnih razmerah in v dejstvu, da ljudje ne poznajo ali ne marajo poznati velike vrednosti medsebojnega podpiranja v gospodarstvu. To nasprotuje načelu, da mora gospodarsko slabšemu pomagati oni, ki je gospodarsko močnejši.

Tudi ne smemo prezreti, da se mora pri snovanju gospodarskih zadrug, naj so že rajfajznovke ali druge zadruge, ravnati zelo oprežno. Ustanoviti se mora taka zadruge le tam, kjer obstoja za to nujna potreba in kjer so za ustanovitev dani vsi potrebni predpogoji. Da se vse to doseže, se mora kmete prej poučiti, da spoznajo to, kar je za njih dobro.

Jedna najvažnejših nalog podpisane zveze gospodarskih zadrug je ustanavljanje gospodarskih in drugih zadrug, posebno rajfajznovk, ki so za splošni blagor najbolj koristne.

V ta namen predavajo na prošnjo interesentov strokovni organi zveze, ki dajejo vse potrebne nasvete in pojasnila in ki ustanavljajo rajfajznovke, če so za to dani vsi predpogoji.

Za to si dovoljujemo staviti vljudno prošnjo, da nas blagovolite pri naših namerah popirati med dotičnimi ljudmi in da stopite z nami v zvezo, če mislite storiti v zadružništvu kake važne korake.

V Gradcu, 31. oktobra 1907.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem:

Franz Barta l. r.

III.

Poročila gospodarskega zavoda za vnovčenje živine pri splošni zvezi gospodarskih zadrug v Avstriji na Dunaju.

V kratkem času, odkar je gospodarska posredovalnica za vnovčenje živine

začela svoje delo se je prodalo 235 glav goveje živine in sicer 125 volov, 26 bikov, 69 krav, 15 telet v skupni vrednosti 77.771 K. Od vposlane živine je bilo 148 glav (81 volov, 3 biki, 49 krav, 15 telet) iz Nižje Avstrije, 46 glav (25 volov, 10 bikov, 11 krav) iz Štajerske, 23 glav (8 volov, 3 biki, 12 krav) iz Gornje Avstrije, 9 krav iz Moravske in 9 bikov iz Galicije. Cena je v zadnjem času precej padla in sicer vsled tega, ker je v mnogih krajih, pomanjkanje krme in vsled tega je mnogo živine na trgu; tudi prihaja mnogo mesa iz Galicije. Dasi pa je padla cena živini, še doslej na Dunaju ni opaziti, da bi bilo meso ceneje. Gospodarska posredovalnica za živino (Dunaj III. okraj, Zentralviehmarkt St. Marx) pošlje drage volje na kmečka zborovanja zastopnike, da poučijo kmete o namenu in uredbi posredovalnice za vnovčenje živine.

IV.

Iz združnega doma.

A. Društvo za zavarovanje konj v političnem okraju Ljubno (Gor. Štaj.)

(Nadaljevanje.)

b) Poginil je meseca junija 1 konj v zavarovalni vrednosti 700 K, maja 2 konja, zavarovana za 1300 K, aprila 1 konj, zavarovan za 400 K, marca 1 konj, zavarovan za 500 K, skupno a) in b) 7 konjev v zavarovalni vrednosti 4100 K. Tako znaša stanje 28. junija 1907 123 posestnikov v 19 občinah s 358 konji v zavarovalni vrednosti 220.910 K (med njimi en mulec, zavarovan za 250 K).

2. Seja odbora za mesec julij, 7. avgusta 1907.

Ko se odobri zapisnik odborove seje z dne 28. junija 1907 in naznanijo dopisi se preide na dnevni red.

Ta obsega sledeče:

a) Z obžalovanjem se vzame na znanje dopis štajerskega deželnega odbora z dne 1. julija 1907, št. 24.902/II 3617, ki pravi, da ne bo zvišal podpore od 250 K na 500 K.

b) Tudi c. kr. poljedelsko ministrstvo je z dopisom z dne 11. julija 1907, št. 15.348 odklonilo prošnjo za podporo; prošnja naj se naredi zopet in naj jo izročijo državni poslanci.

c) Protest članov iz Sv. Štefana in okolice zaradi poziva z dne 31. maja 1907 glede krmljenja zavarovanih konjev s koruzo. Odgovori se naj, da je dolžnost odbora, da ovaruje člane, pred morebitno škodo in da jih opozori na to, da se konji lahko koruze preobijejo. Sicer pa se mora opozoriti na „melasin“, ki je nekaka nadomestna krma namestu ovsa.

d) Z zadovoljstvom se vzame dopis okrajnega odbora v Ljubnem z dnem 30. julija 1907, št. 350 na znanje, da daje proti vsakoletni prošnji podpore 400 K; zato se izreče najpristranejša zahvala.

e) Za informačno potovanje gospoda Antona Kendzarskega v Solnograd se zviša podpora od 20—40 K.

f) Stanje blagajne in zavarovanja s koncem junija se vzame na znanje.

Meseca julija je prirastlo 5 konj v zavarovalni vrednosti 4100 K.

Prodal se je julija 1 konj, zavarovan za 700 K, maja 2 konja, zavarovana za 1300 K, aprila 1 konj, zavarovan za 400 K, marca 1 konj, zavarovan za 500 K, torej skupno 6 konjev v zavarovalni vrednosti 3500 K.

Torej obsega stanje koncem julija 1907 123 posestnikov v 19 občinah, 357 konj v zavarovalni vrednosti 221.510 K (med temi 1 mulec, zavarovan za 250 K).

3. Seja odbora 11. septembra 1907 za mesec avgust 1907. Potem, ko se odobri zapisnik zadnje seje z dne 7. avgusta 1907 in se naznanijo dopisi, se preide na dnevni red. (Dalje sled.)

V.

Poročila blagovnega oddelka zveze.

1.

Nakup semena rdeče detelje.

Ker pri nas že meseca decembra povprašujejo zunanje zveze, podružnice in društva, kakor tudi trgovci s semenjem, glede oddaje semena štajerske rdeče detelje, opozarjamo naše korporacije, da naznanijo svojim udom, da pričnemo z nakupom semena rdeče detelje že sedaj.

Da dobimo nekaj pregled, koliko dado lahko naši udje semena, prosimo vse pridelovavce, da takoj seme za poskušnjo omlatijo, da se tako lahko določi prilična množina, ki bi jo mogli oddati.

Koliko se lahko proda, se nam potem naj kmalu naznani in vpošlje vzorec.

Naši udje grešijo vsako leto v tem, da nam naznanijo zmiraj prepozno, koliko imajo takega semena na prodaj; to nam naznanijo navadno še le meseca februarja ali marca, tako, da zvezi ni mogoče, pogajati se z zunajnimi kupci, ter tako razširiti prodaje semena rdeče detelje.

Pozivljamo toraj posebno posojilnice, da ustanovijo posebne nakupovavnice za semenje rdeče detelje in da se nam v tem oziru pridružijo.

Zvezino vodstvo bo se trudilo, da plača boljše kakor navadni kupci ter upa, da se bodo pečala načelstva naših zadrug s tem vprašanjem.

Blago za preskušnjo se mora vzeti ločeno iz vsakega železniškega voza, če se niso za to sklenili posebni dogovori.

Le taki ogledi za preskušnjo se priznajo kot merodajni, ki so narejeni po zgorajšnjih določbah. Dokaz, da se je vse po teh določbah izvršilo, so pravilno izpolnjena spričevala o ogledovanju blaga.

Jedna izmed zgore navedenih steklenic, v katerih se nahaja poslano blago, se mora takoj poslati poštne prosto z zgore navedenimi podatki in jednim, pravilno izpolnjenim spričevalom o ogledovanju blaga na jedno izmed naših preizkuševališč.

Drugi in tretji vzorec ostane začasno v rokah prejemnika. Če pa zahteva zveza,

razsodno analizo, mora takoj poslati obe na naslov, ki mu ga določi zveza.

Prejemnik mora rezervne poskušnje na vsak način tako dolgo hraniti, dokler ni odračunjena manjša vsebina ali dokler se ne stavi predlog za razsodno analizo.

Primanjkljaj reklamira zveza pri tovarni, ki plača razliko prejemniku, ne da bi kaj od nje odtegnila.

2.

Tomaževa moka.

Dasi pošlje zveza vsakemu, ki naroči Tomaževu žlindro v celih vagonih, obvestilo, da se je blago odposlalo in istočasno potrebne tiskovine za jemanje poskušnje, vendar moramo konstatirati, da mnogi naročevalci ne vzamejo preskušnje.

To dejstvo je gotovo obžalovanja vredno, če pomislimo, da pokaže poznejša analiza vedno (ali vsaj večkrat) manjšo vsebino, kakor jo je naznačila tvornica in po kateri si je blago zaračunila.

Ker plača ali vrne tvornica naročevalcu ta razloček, če se je poskušnja izvršila tako, kakor določajo predpisi, je pač v interesu vsakega naročevalca, da vzame iz vsakega vagona preskušnjo in da se ne boji tega malega truda.

Če se pri tem pokaže, da je vsebina večja, kakor jo je nakazala tvornica, je ni treba doplačati.

Tukaj hočemo razložiti našim članom, kako se mora preskušnja jemati in jim zajedno nujno svetujemo, naj tega nikdar ne opustijo.

Predpisi za preskušnjo.

Ogled za preskušnjo blaga mora, kakor hitro je prišla pošiljatev na prejemno postajo, izvršiti prejemnik ali njegov pooblaščenec v navzočnosti nepristranske priče, kateri so znani vsi pogoji. Blago za preskušnjo se mora vzeti iz sredine vsake pete vreče cele pošiljatve, najmanj pa iz desetih odstotkov vposlanega števila vreč s primerno lopatico. Izvzete so pri tem vreče, ki so se med potom poškodovale ali namočile. Izvzeto blago se mora na snažni, suhi podlagi dobro premešati in potem se napravijo kupčki z najmanj 250 g. Vsak kupček za poskusni ogled se potem vsiplje v snažno suho steklenico, ki jo moramo tako dobro zamašiti, da ne pride prav nobeden zrak v njo. Vsaka steklenica se nato zapečati s pečatom prejemnika ali njegovega pooblaščenca in priče, ter dobi nadpis, na katerem je zapisana številka železniškega voza, oddajna postaja, dan odpošiljatve, ime tovarnarja, oziroma zalagatelja in število vreče, teža, znamka in zajamčena vsebina. Pravilno izvršeni ogled za preskušnjo blaga mora potrditi prejemnik, oziroma njegov pooblaščenec, kakor tudi priča z obojestranskim lastno-ročnim podpisom v treh jednako se glasečih listinah.

Zavitki (škrniceljni) za vzorce, mošnjice, zabožki iz lesa, škatljice iz lepenke ali papirja i. dr. se ne smejo rabiti za pošiljanje.

Vablamo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovolijo vposlati naravnost družbini pisarni.